

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

ОФИЦІЙНИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ

РІК XXXII.

Ч. 189.

Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 26 серпня, 1924.

VOL. XXXII.

No. 189.

Jersey City, N. J., Tuesday, August 26, 1924.

THREE CENTS

Женщина кандидаткою на
губернатора стеїту Тексас.
Побили кандидата Ку Класк
Клена.

ОСТИН, Тексас, 23. серпня. — При демократичній номінаційних виборах на губернатора стеїту Тексас побивши пані Міріам А. Фергасон значною більшістю голосів. Обчислення показують, що вона здобула 82,000 голосів більшістю.

Вона виступала проти Ку Класк Клена і побива його кандидата Фелікса Рабертсона з Даллас, Тексас.

ХВАЛЯТ ДЕЙВІСА ЗА ПРОМОВУ.
ВАШИНГТОН, Д. К., 23. серпня. — В тутешніх політичних кругах висловлюються з признанням про промову демократичної кандидата Діанна В. Дейвіса, в якій він заявився проти Ку Класк Клена.

Демократи і республіканці признають, що він сам значно підвищив свої шанси на вибори.

Республіканці особливо звертають увагу на те, що сею заявою Дейвіс особисто голосує Айріше.

Вони тепер настоюють на Ку Класк Клена, що він заявився проти Ку Класк Клена, але одночасно заявляють, що він заявився не спільно з і створює своє значіння.

ДОС ОДУЖЕ І БОРОНИТИ КУ КЛАСК КЛЕН.

ОГОСТА, Мейн, 23. серпня. — Сьогодні промовляв тут республіканський кандидат на заступника президента, Чарлз Дж. Дос.

З уваги на виступ демократичного кандидата на президента Діанна В. Дейвіса проти Ку Класк Клена він також хотів заявити з сій сирати Ку Класк Клена, що він проти Ку Класк Клена, але признає, що багато американців пристає до сєї організації, що інтереси права і законів.

Республіканці, котрі і чейні Мейн закликає до Кленами, визнають, що Дос не рідко обирає оборону Ку Класк Клена.

Дос говорив ще так про Клен, як він намагався критикувати за "диктування" своїх догматів.

РОДИННА ТРАГЕДИЯ НА РІЦІ.

НЬЮ ЙОРК, Н. Й., 24. серпня. — Сьогодні вибрався малою моторною лодкою на прогулянку рікою Гудсоном Реймонд Геррінгтон і пані А. Г. Луис з двома синами, 11-літнім Роландом і 6-літнім Голдсом.

Брат Геррінгтон зайняв лодку фіялі з і ними малою Голдсом. Тоді мати вийшла з лодки у воду його ратувати, але фіялі її не дали і вона ніяк не могла доплати руками до сина. Небачком малий Голдс пішов від води, а за ним тонувла і мати. Бачучи це, Геррінгтон і другий син тонучої мами скочив у воду на ратувати. Та і вони вже нічого не могли ділати і були-б те потонули, якби не був наближав малий прогульковий корабель Томас Міллард, якого капітан вислав моряків з човнами ратувати потонулих. Моряки вилучили Геррінгтона і малою Роланда ще живими, а відтак коли і мати останнього вилучили на верх води, вилучили і її. Вона ще показувала знаки життя, як її вивезено на корабель, але зараді віддала духа. Малою Голдса не вилучено. Роланд отримав притомком кількох хвилин без матері і без братів.

Сій трагедії притягаються з острахом 500 прогульковців, що були на кораблі Томас Міллард.

НАЗД КОМАРІВ НА ШИКАГО.

ШИКАГО, Іл., 24. серпня. — Нині появилася в північних і західних передмістях міста Шикаго великі хмари комарів (москіто).

Жва стала така страшна, що міська влада поручила всім батькам, щоб увесь день не випускали дітей з хат. Одинає всімчас багато дітей було на дворі і захворіло наслідком укусу.

ПРО РЕВОЛЮЦІЮ В БРАЗИЛІ

Бразильська українська газета Праца, котра виходить в Прудентовалі в провінції Парані, недалеко тереву обомленого революцією, пішла у видання з 17-ого липня с. р.

Дневничок мала вивихнути військову революцію в Сао Паулю. Часті війська федерального і часті повстання провінційної збунтувалися і узявши команданта другого військового федерального округу генерала Абдію де Нороня, в оточили палату президента провінції та і інші важливі урядові заводи.

Як подають часисні, війська вірні уряду, обороняючи палату президента в початках битви, мали уступити, а описи мали перейти з оборони в офензиву. Хоча ситуація мала бути досить поважна, наразі вже спокій. Получення телеграфічних мають бути перервані, залізничні функціонують лиш до Жагарайри. Війська стігують з різних провінцій. Стан облоги оголошений на 60 днів в Сао Паулю, Ріо і в федеральному дистрикті.

Революція вбухла в рішучо революційні ученики військової школи на Копакабана в Ріо. Одні часисні показують як причину революції невдоволення з французькими інструкторами — невдоволення проти провінційного уряду в Сао Паулю; що інші — невдоволення з залізничні Сао Паулю — Ріо-Гранде.

ЧИСЛЕНІСТЬ ЛІШИХ АРМІЙ
НА ПОЧАТКУ ВІЙНИ І В ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС.

Харківська Вісник з 5-го дня 29 липня ц. р. подають понизшу порівнювачу таблицю про кількість війська в поодиноких державах в 1914 і в 1924 рр.:
Росія в 1914 р. — 1,500,000, в 1924 р. — 562,000, Франція 846,000—670,000, Англія 422,000—281,000, Америка 104,000—135,000, Брит Індія 316,000—277,500, Італія 305,000—250,000, Румунія 106,236—134,425, Японія 235,000—236,000, Німеччина 652,000—100,000, Австро-Угорщина 403,000, Австрія (тепер) 30,000, Угорщина (тепер) 35,000, Болгарія 74,000—33,000, Південно-Славія 36,000—100,000 (зімою) —200,000 (літом), Чехо-Словенія 150,000, Греція 31,000—75,000, Іспанія 146,000—216,000, Португалія 47,000—40,000, Туреччина 210,000—115,000, Персія 70,000—33,000, Афганістан 80,000—50,000, Норвегія 80,000—119,000, Швеція (в 1916 р.) 50,000—56,000, Фінляндія 28,000, Естонія —14,000, Латвія —35,000, Литва —35,000, Польща —241,800, Китай 800,000—1,165,000.

З КИВА.

Один Українець пише в листі з Кива так:

У нас настрої не веселі. Неврожай дуже прикрив. Місями між селянами пішла праця худоби. В урядових сферах нібито почались вже заходи, щоб не допустити до голоду. Не знаю на скільки вони будуть успішні та ефективні.

В академічних кругах триохній вісті про якус реформу Академії, проєктуювану авторі Обіжниць, що з осени матеріалістичне становище Академії буде поправлено, тепер з огляду на невірну сильно притихли. Треба думати про те, що боді на культурному житті пішли назад. Покинуто і уряд і громадянство трималося. Всі ціваби що буде з 1. серпня с. р. останнього рішення обов'язкового засвоєння урядованих українською мовою і переходу на українське діловодство.

ВИСОКІ ПОЛЬСЬКІ ДОСТОПНИКІ ОБМАНЯМИ.

До львівської прокуратури карного суду вплинуло доношення одної адвокати проти "віцепрезидента" одного з львівських урядів, як проти звичайного обманця. Пан "віцепрезидент" підступно добув від тої пані вартіні акції і згодом повернув їй інші акції не варті. Цю вістку подає "Газета Подзема" під наголовком "Високий дигнітаж ошкаржени ошустово, отже жерело в таких справах надзвичайно авторитетне. Названий півостанній орган, фундація львівської поліції доде, що він мав би навести декілька таких випадків, і обіцяє, що високі польські достопники забувають на своє урядове становище і бавляться у біржових маклерстві, що торгують акціями і валютами.

СЕРЦЕ НА ПРАВО.

У місті Крістечер, у новій Зеландії, лікарі стверджали, що одна таємнича 6-літній хлопчик мав чечілку і серце на правій боці. Всі інші органи мав зовсім нормальні, а дуже міцний та здоровий. Як бачите, природа не в такій неохайності у своїх законах!

НОВИЙ ЕПІСКОП ДЛЯ
УКРАЇНИ

В неділю 3. серпня с. р. по скінченню універсального конгресу у Велералі висвячено у Велералі на гробі св. Методія о. Ребен, дотеперішнього адміністратора Мукачівської єпархії на грецько-католицького єпископа в Ужгороді. Хирожантці довершили перемишський єпископ Коциловський, пражський Наряді і київський Фішер.

ПАПА, МОДА І ЖЕБРАКИ.

Як відомо папа у свій час видав у Римі поручення не приймати до причасті дам які приходять до церкви у декольтованих сукнях. Офіційний ватиканський орган, "Оссерваторе Романо" стверджує, що число жінок, що приходять до причасті, понизилось з цього часу на 50 проц. Маємо тут до діла з неспівзвучністю ватиканським, які лякаються, щоб з огляду на одні не зустрілися у церкві з докторами, з боку священників. З другого боку зменшення присутності багатьох жінок у церкві відбилося на підсумковий жебраках. Римські жебраки звернулись до папського престолу з проханням отримати змінити свої сурти прикази, які відбирають їм засоби до життя.

ЛІКАРСТВО ПРОТИ КУРЕННЯ

Вояки грецьких республіканців генерал Пластирас держить усе в руці, коли є сам чотки. Коли збере його велика охота покурити забереться чисельні зерна чоток і числить так довго, як не відлідає йому охота курити. Того способу навчився Пластирас від Турків. І бувши каліфом уживав такого способу. Це й тепер у Швайцарії, коли каліфони захочуть курити, витягає з кишені великі чотки багато білий, як їх має грецький генерал і числить їх, доки не відчоточеться йому курити.

ЧИ ВИ 6 ПЕРЕДПЛАТНИКОМ

„СВОБОДИ“

КОЛИ ЩЕ ЧАСОСНИ НЕ ПЕРЕДПЛАТУЄТЕ, ТО ЗАЧІНІТЬ ПЕРЕДПЛАТУВАТИ В СЕРПАС.

„СВОБОДА“ є найбільшою зі всіх українських часисних в новій і старій краю.

„СВОБОДА“ виходить кожного дня з виймою неділі і свят. „СВОБОДА“ подає цілія новини американські і краєві.

„СВОБОДА“ також подає надзвичайні відомості з теперішніх подій в старій краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВНОСИТЬ:

В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛІЙ РІК	\$ 7.00
НА ПІВ РОКУ	\$ 3.75
НА ТРИ МІСЯЦІ	\$ 2.00
В ДЖЕРЗІ СІТІ, КАНАДІ ЗА ГРАНИЦЕЮ	
НА РІК	\$10.00
НА ПІВ РОКУ	\$ 5.00
НА ТРИ МІСЯЦІ	\$ 2.75

Звертатися за умови, що не передплатити не можнається без сплати.

„СВОБОДА“ в 63 Canal Street, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У НАРОДНОГО СОЮЗУ „СВОБОДА“

Виконую старання, дешево і на час всім друкарські роботи як

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТИКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ВИКЛИКИ І ВАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДІА БРАТСТВО, ТОВАРИСТВА І СЕСТРИШТВА.

Простіться всі віддалі У. Н. Союз, удержатися зі всімчасним часисним, що не можнається без сплати.

„СВОБОДА“ в 63 Canal Street, JERSEY CITY, N. J.

Правительство Данії приняло
проект закона на розоруженне
держави.

КОПЕНГАГА, столиця Данії, 23. серпня. — Данський міністер оборони Расмуссен виготовив законопроект, на основі якого данська армія і війська має бути знесена, а всі війська міліції має бути введена тільки резерва поліції.

Сей законопроект прийняв нині увесь теперішній соціалістичний кабінет Данії.

Крім сухопутної армії на основі сього законопроекту має бути знесена також данська флотія, а саме мають бути скасовані військові кораблі для оборони побережя і кружники. Має остатись лише 5 малих військових кораблів, які мають менше як по 700 тон місесту, а також лодки для контролю морської риболовлі. Держава має мати на службі всього 200 моряків. Кошт морської флотії по новому плану має вийти всього \$1,000,000.

Ліше воздушна служба Данія має задержати в цілости.

МАРКС ГОВОРІТЬ ЗА ПЛІНОМ ДОСА.

БЕРЛІН, 23. серпня. — Німецький канцлер др. Вільгельм Маркс апелував сьогодні до парламенту, щоб прийняв план Доса і покладсвою угоду, заявляючи, що іншого способу для розв'язки теперішньої ситуації немає, та що коли німецький парламент відкине тепер сій проект, то вже нема надії на приєднання до співдружжя Європи.

ХОТЯТЬ АМЕРИКАНЦІ НА ДИКТАТОРА ЕВРОПИ.

ПАРІЖ, 23. серпня. — Лондонська конференція запросила Американа Овена Д. Янга, який разом з Досом заявляв так звані „план Доса“ на становище „генерального комісера репарацій“. Се було-б дуже важке становище і тому йому придало назву „диктатора Європи“.

Як спершу відкинув пропозицію, але англійські і американські фінансисти вірять, що він ще змінить сій погляд і прийме пропозицію.

В інформованих кругах кажуть, що властивим автором „плану Доса“ є не Дос але Янг, одначе республіканські фінансисти сховали ім'я Янга, який є демократом, в тінь, а висунили ім'я Доса для агітації за ним, бо завадзалиб призначити були його на кандидата на заступника президента. Коли Янг прийняв становище „диктатора Європи“, то республіканці стратили на славі, яку вже здобули собі були при допомозі імені Доса.

ХОЧЕ, ЩОБ АМЕРИКА ПРИСТУПИЛА ДО ЛІГИ НАРОДІВ.

БЕРН, столиця Швайцарії, 23. серпня. — Міжнародна конференція прийняла нині запрошення президента Америки Куліджа, щоб її річні збори в 1925 році відбулися у Вашингтоні.

Німецький член уряду, бувши голова німецького райкстау (парламенту), Павел Лебе, сказав, що він вірить, що маркі Німеччини вже буде належати до Ліги Народів, а як члени уряді зберуться у Вашингтоні, то вони заявляться у 20 словах, що Америка повинна приступити до Ліги Народів.

АНГЛІЙСЬКИЙ ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИК ВИХІД ДО АМЕРИКИ.

САВТЕМПТОН, Англія, 23. серпня. — Нині відіхав власні Валійський князь проїздом Бергенарія до Америки.

СКОРОЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.

БРУКСЕЛЬ, столиця Бельгії, 23. серпня. — Бельгійське правителство приготувало план скорочення військової служби о 2 місяці.

ПОЛІТИКА ДЕ ВАЛЕРІ.

ДАБЛІН, столиця Ірландії, 24. серпня. — Провідник ірландських республіканців Імон де Валера промовляв нині на великому зібранні в Донлюм.

Він сказав, що він не ставиться ворожо до інших політичних груп в Ірландії, а навіть шанує їх, і не тільки їх, але так само шанує наріж англійський, зокрема шотландський і валійський; але домагається, щоб шановано і ірландських республіканців. В їх імені він визнає всіх Ірландців світа, щоб станули до боротьби за ірландський республіканізм.

РОСИЙСЬКУ КНЯГІНЮ ЗАСУДЖЕНО ЗА КРАДКІ.

ПАРІЖ, 23. серпня. — Тутешній суд засудив нині княгиню Євгенію Голішину, жінку відомого російського шахматиста, князя Миколи Голішину, на 2 місяці в'язниці і грошеву кару в сумі 200 фрэнків за крадіжки цукрових матеріял з тутешнього скляного магазину в Парижі.

Вона до в'язниці призналась і сказала, що крада з нужди. З уваги на її вік, 60 літ, і на здоров'я її не держано в саїсній в'язниці і влітає внаслідок візита до Швайцарії.

ЧОЛОВІК ПЕРЕБІГ КОНИ.

ЛОНДОН, 23. серпня. — В тутешній Християнській Парлі переговори 6-ти відомий 50-літній бігунок С. В. Гарт з переговорами коней. Переговори скінчилися нині повною і рішучою перемогою Гарта.

Чоловік і коні бігли 5 днів по 10 годин, як останнього дня нині коні не вилучили ніякого бігу і його узяв. Чоловік переміг був уже коні на 8 миль і ошкаржув побіду.

Запом'я за 6-ти Гарт перемагав 345 миль, а кінь 337 миль.

ЗЕМЛЕТРУС В ТУРКЕСТАНІ.

МОСКВА, 20. серпня. — Із Сєвєрєвськє в Туркестані поповнюється, що так було землетрусення, яке спричинило смерть 44 душ. Через знищення домі 8,000 душ осталося бездомними.

В КОЖДЫЙ УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ ХА-
РАКТЕР ПОДПИСАНЫ НАХОДЯТСЯ
РАСЧЕТЫ СЛУЖБЫ.

